

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

8. De secundo Ecclesiae præcepto, quo statutis certisq[ue] diebus
ieiunium obseruare debemus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

in matrimonium. Et ideo Nicolaus Secundus primum in Concilio centū tredecim Episcoporum, & postea, Alexander Secundus in alio Concilio lege sanxerunt, ne quis eos sacros operantes auderet. Cautē, & prudenter legatur, quod scribit Sigebertus Monachus in Chron. ann. 1074. cum ait. Gregorius VII. rixoratos Sacerdotes à diuino officio remouit, & Laicos Missam eorum audire in eisdem nouo exemplis, & in multis visum est inconsiderato iudicio contra SS. Patrum sententiam. Sic ille. Sed certe primum Nicolaus II. & deinde Alexand. II. id ante staterant, & Greg. VII. antecessorum Pontificum vestigia secutus confirmauit iustus de causis, vt ab eo peccati genere sacros homines detererent.

Cap. VIII.

DE SECVNDO ECCLESIAE
PRAECEPTO,

Quo statutis certisque diebus ieiunium
obseruare debemus.

DE ieiunio tractat Sanctus Thomas secunda secunda q. 147. Theologi in Quarto, Distinctione 15. q. 3. ibidem Durand. q. 9. 10. & 11. Palud. q. 4. Maior. q. 3. 4. 5. & 6. Gabriel in 4. dist. 16. q. 13. Medina Tract. de ieiunio per 13. quæstiones, Couarruias lib. 4. variarum resolutionum cap. 20. Antonin. Part. 2. Tit. 6. cap. 2. Nauarr. in Manuali cap. 21. num. 11. & sequentibus. Gloss. Dist. 76. cap. 1. vltimum, & Tit. de obseru. ieiunio. & ibi Doctores. Summistæ verbo ieiunium.

Ne seorsum de Ecclesie præceptis agerem, visum mihi est, ea omnia hunc in locum redigere, vt eorum singula ad præsentem librum reuocentur, quoniam duobus superioribus libris de legibus tractauit: tamen si iuxta aliorum sententiam eadē tertium Decalogi præceptum comode referantur, quare sequitur, vt de ieiunio ab Ecclesia iudicio disputē sicut hæcenus disserui de Missæ sacrificio, quod iubente Ecclesia, diebus Dominicis, ac festis audire nos oportet. Est igitur secundum Ecclesie præceptū, vt certis quibusdam diebus ieiunium seruemus: sciendum est, in ieiunio quædam ciborum genera subtrahi. est autem ieiunium duplex vt docet S. Tho. 2. 2. q. 147. art. 6. ad 2. ynam, quod dicitur Natura; alterū Ecclesie. Primum est, quo tum à potu tum à cibo abstinemus. Iseum ieiunium est, & dicitur, qui nihil prorsus bibit, vel edit, quale ieiunium Ecclesie etiam præcepto requiritur ad consuetudinem Christi corpus, idemque suscipiendum. Ecclesie verò ieiunium est, quo non à portione, sed à cibo abstinemus: nec à cibo quidem in vniuersum, sed ab eo, qui tanquam cibus capitur, non tanquam medicamentum. Nec enim ieiunium Ecclesie soluit, qui medicamentum tuendæ incommode valetudinis gratia sumit, S. Thomas loco citato. Deinde est animaduertendum ieiunium, esse opus, & officium virtutis, quæ dicitur Abstinencia. Et duplex est huiusmodi ieiunium, ynam iuris naturalis, quod ratio nempe naturalis præscribit, quo corpori eam subtrahimus, vt animo imperanti commodius obtemperet, ac vt libidinis impetus refrænetur. Hoc ieiunium, nec numerum epulacionum, nec ciborum qualitatem, aut quantita-

tem, nec edendi certum definitumque tempus continet, sed prout ratio ipsa determinat. Alterum verò ieiunium est, quod iure aliquo scripto, vel voti religione, aut alterius iussu, & imperio, aut sponte, & voluntate suscipitur. His ita constitutis: Primum Quæritur quid nomine, ieiunium, intelligatur? Goss. ex quo cæteri Summistæ & can. iuris Interpretes acceperunt definit sic? Ieiunium est prandij, & post cenam cuiuslibet cibi subtractio vsq; ad diem sequentem; & abstinencia à carnibus, & ab ijs que à carnibus originem trahunt, vt à lacte, castoreo, & ouis. Sic ille. Definuit ieiunium, quod suscipitur in quadraginta diebus proximè ante Pascha, iuxta ea, quæ de hoc ieiunio dicuntur in c. Denique dist. 4. Dixit: Subtractio prandij, & post cenam, quia in diebus ieiuniorum, non pranditur, sed cenatur, vt colligitur ex c. litteras, de Tempor. Ord.

Secundo quæritur, An ieiunij Ecclesiastici præceptum ita seruari debeat, vt qui illud soluerint, se lethali peccato comaculent? Caietanus in summa, ieiunium cap. 4. & 2. 2. q. 146. art. 3. dub. 2. negat ex Canonico iure colligi huiusmodi legem: ita nos tenere, & obstringere, vt lethalem culpā contrahamus: sed solum, ut ex communi Doctōrū consensione, & Populi Christiani consuetudine intelligi, in lethale peccatum incurrere eum, qui hoc præceptum non seruat. Alij verò, è quibus est Ioan. Fontanus, vt aiunt Archidiaconus cap. vnum Orarium, Dist. 25. 6. Alias ea demū, & Geminiatus ibidem, cuius sententiam nec probant, nec improbant, censent, solum eos lethali peccato se obstringere, qui præceptū ieiunij per contemptum præmittunt, si ante solitam horam comedant, cæteros vero non item. Sed de hac sententia dicam inferius. Contemptum verò accipiunt expressum vel tacitum. Verum quis sit tacitus contemptus, non eodem modo explicant Auctores. Quidam, vt Richardus quodlibet. 1. q. 19. Angelus verbo modestiæ, principio, Tacitum vocant contemptum, quo quis assuetudine quadam, & vsu frequenti præceptum omittit: Nemo enim, inquit, si frequenter ieiunium soluit, quin aliquando illud per contemptum infringat, ac violat. Calderi. Decision. 1. de Consi. generatim Contemptum, tacitum vocat, cum quis solo arbitratu, & nutu legem, vel Canonem violat: non tamen si præmittat aliqua negligentia, cupiditate, aliaue animi affectione. ac si dicere: Is contemnit legem, vel Canonem tacite, qui malitia, siue certa electione, non infirmitate, vel affectione animi constitutionem perfringit. Alij contemptum tacitum appellat, quo quis absque iusta, & legitima causa, quod deberet seruare, ieiunium soluit: quæ mihi sententia magis probatur, & colligi videtur ex cap. ieiunia, de Consecrat. dist. 5.

Ex communi itaque opinione Theologorum, & Canonici iuris interpretum, & Summistarum, ieiunij lege, & præcepto ita tenemur, vt si illud absque legitima causa soluamus, lethali peccato obstringamur. Sic concludit Panormitanus in Rubrica de obseru. ieiuniorum num. 11. ex Archidiacono dist. 76. cap. 1. vltimum, & Glossa dist. 25. cap. vnum orarium 6. Alias ea demum, ver. Ieiuniorum. Sic Gabriel in 4. dist. 16. q. 3. art. 1. nota. 3. Palud. ibidem q. 4. art. 1. Et cæteri. Et Armilla ieiunium num. 7. testatur, hanc esse communem Doctōrum sententiam, & Co-

uarruuias lib. 4. variis. resolu. cap. 20. nu. 10. docet ieiuniorum Canones, & constitutiones, conscientias ita obligare, vt qui ieiunia indicta pretermittunt etiam citra vllum contempum, sed solum quia nolunt ieiunia seruare, cum possunt, lethaler peccent. Id probat ex cap. Non licet, de Consecrat. distinct. 3. cap. Non oportet, eadem distinctione cap. Quadragesima, de consecr. distinct. 5. in quibus ponuntur verba significantia preceptum, & Clement. Exini, de verbis significat. Vbi Pontifex ait, Monachos propter ieiunia instituta Ordinis & Regulæ indicta, liberos non esse à ieiunijs Ecclesiasticis, quæ Christiani obseruare debent. Clement. Ad nostrum de Hæresis. damnatur error dicentium, viros perfectos ieiuniorum legibus non teneri.

Tertiò queritur, Quot & quæ ieiunium ab Ecclesia imperatum requirit & postulet? Respondeo, cum Richardo in 4. distinct. 15. art. 3. quest. 6. & 7. Rosella ieiunium num. 11. Syluestro ieiunium quest. 3. Caietan. in sum. ieiunium, & ceteris, tria, vt minimè, requirere. Nam circa numerum epulationum, quibus corpus esca reficitur, primum exigit Ecclesia, vt semel tantum in die ieiunij comedamus. Deinde ciborum delectum postulat, quod ad qualitatem cibi pertinet: à certo enim ciborum genere abstinere debemus. Postremò, circa horam edendi, vult Ecclesia, vt certo tempore, & nõ ante prandeamus, seu potius coenemus.

Quartò queritur, An ieiunium soluatur sumpta vespertina refectiuncula, qua noctu, siue appetente nocte, proximè ante somnum capta, naturam reficimus. Quidam aiunt, eam esse licitam, cum sumatur causa indigentiae, & in modum medicinæ, non cibi, vel alimenti ad nutriendum, sed ne stomacho solus potus officiat: nam vt somnum capere, & dormire possimus, potu indigemus; potus verò si solitarius sumatur, solet potius stomacho obesse, quam prodesse. Verum dubie questionis est, an ea refectiuncula vespertina sit licita, etiam si absque vlla somni, corporis vel naturæ necessitate sumatur? Negant nonnulli, ea ratione, quòd ieiunij præceptum deponit, vt semel tantum edamus, ergo si iusta non subsit necessitatis excusatio, nulla possumus refectiuncula vti. Idque confirmant auctoritate Caietani 2. 2. q. 147. art. 6. Paludani in 4. dist. 15. q. 4. art. 4. Antonini secunda parti. 11. 6. cap. 2. §. 9. Tabienfis ieiunium num. 3. & potissimum S. Thomæ, 2. 2. q. 147. art. 6. ad 2. & 3. Ceterum verius mihi videntur sentire, qui eiutmodi refectiunculam absolute & simpliciter esse licitam, arbitrantur, tamen si indigentiae excusationem non habeat: eam enim à peccato defendit ac liberat non somni vel naturæ necessitas, sed consuetudo recepta. Rosell. ieiunium num. 13. Syluest. ieiunium. q. 3. Armill. ieiunium, numer. 1. Nauarr. in Mann. cap. 21. num. 13. & 14. Caietan. in sum. ieiunium. Fateor quidem illam primò cõpisse causa somni capiendi, & idcirco etiam indigentiae: more tamen & consuetudine est introductum, vt ea absolute & simpliciter vtamur. In ieiunijs fit quidem magnam vim habet consuetudo, qua videmus ieiunia olim seruari solita, ex toto, vel ex parte sublata. Potest igitur tuta conscientia abque violatione ieiunij quis ea refectiuncula vti, quamuis non indigeat, cum ea vitur more cæterorum. Nec Auctores citati, ad oppositum pro-

bandum, hoc oppugnant: solum enim docere contendunt, eiutmodi refectiunculam non iure, sed sola consuetudine excusari, quando etiam in modum cibi ad nutriendum, & nõ solum in modum medicinæ ad medendum naturæ sumitur, quod nos etiam libenter fateamur, eam enim consuetudo introduxit, non ius concessit.

Quintò queritur, An dicta refectiuncula excusationem det eo solum, quòd modica est & exigua, sic enim parum pro nihilo reputatur, an verò aliunde? Sunt qui velint, eam esse licitam primo modo: nam qui parum cibi capit, non videtur edere; ergo etiam si quis post prandium noctu parum cibi sumat, non est iudicandum, cum sæpius quam semel edisse. Arbitror equidem, initio, quo cepta est talis refectiuncula introduci, excusationem habuisse ex eius indigentia: nunc verò cum sit in more posita, non eo solum quòd modica, legitimam præbet excusationem à peccato, sed etiam quia de more sumitur: ita vt ipsa consuetudo eam iam licitam omnino reddiderit. Sic communis opinio. Olim cum in diebus ieiuniorum ad nonam coenassent omnes, nulla vespertina refectiuncula vtebantur: sed postquam edere seu coenare ceperunt ad sextam qui ieiunium seruabant, introducta est refectiuncula vespertina.

Sextò queritur, An hæc refectiuncula sicut noctu sumi solita est, tunc quoque mane horæ, qua cæteri prandunt, sumatur, ita vt postea prandium ad noctem, vel ad vesperam differatur. Quidam affirmant nullo modo esse licitam matutinam refectiunculam nisi causa necessitatis in modum medicamenti: quoniam vespertina licita est vel causa indigentiae, vel ratione consuetudinis: matutina autem refectiuncula, non ita est in vtu & more, quo modo vespertina: quare excusationem non dat, nisi tanquam medicamentum tuendæ incommodæ valetudinis causa sumatur. Caietan. secunda secunde, quest. 146. artic. 6. in sum. verb. ieiunium, cap. 1. Nauarr. cap. 21. numer. 14. Armill. ieiunium, num. 1. ad finem, Syluest. verb. ieiunium, Rosell. eodem verbo num. 13. L. c. c. c. in quarto. part. 2. quest. 17. artic. 5. absolute & simpliciter docent, fas non esse refectiunculam ex vespertino tempore in matutinum transferre: tum quia prandium anteuertimus, cum aliquod cibi ante meridiem capiamus: tum etiam quia consuetudine non est receptum, vt matutina vtamur refectiuncula, bene tamen vespertina. Secundo Auctores, propositæ questionis nodum soluisse minimè videntur: non enim explicauerunt, quo modo matutinam refectiunculam accipiant, cum explicare tamen debuissent. Nos quidem certi iuris fatemur esse, non licere nobis vespertinam in matutinam mutare refectiunculam: si matutina intelligatur ea, qua summo mane, vel multò ante horam prandij debitam, hoc est, longè ante meridiem sumatur: de hac enim in præcæto loco nos non agimus: sed querimus, An, seruata lege ieiunij, refectiuncula, quæ de more sumitur noctu vel vespere, ex eo tempore ad meridiem, vel ad tempus paulò ante meridiem transferri queat, dilato & relicto prandio in nocturnum tempus: de qua questione nihil Caietanus, Rosella, Armilla, Syluester,

Narrus dixisse mihi videntur: quamvis id etiam eos negasse alij putent. Atque hæc quidem cõrroveria non in eo cõsistit, An ea mutua prandij & refectiuncula mutatio sine peccato fiat, cum iusta & legitima subest causa eius faciendæ, & cum superioris auctoritate sit: nullus enim de hac re meritò unquam dubitavit. An iusta scilicet auctoritate, & ex causa possimus ea vti tuta conscientia. Quare cum quis ob negotiorum magnitudinẽ, ac multitudinẽ prandium differre cogitur, non peccat si is quidẽ ad meridiem, vel sub meridiem superioris auctoritate, cibi aliquid capiat, ne toto die ieiunus cù gravi damno valetudinis permaneat. *Quærimus ergo, an ea mutatio etiam citra ullam necessitatem facta, ieiunium solvat?* Quidam affirmant, eo quod vespertinam refectiunculam non ius, sed consuetudo excuset: sed contra ius introducta consuetudo restrin-genda est, non laxanda: ergo vespertina tantum, non alia excusatur. At quibusdam alijs verisimile apparet, ea mutatione ieiunium minime solui, cum nihil ea nec ex toto, nec ex parte substantiam ieiunij solvat. Nam ieiunium, vt nunc de more feruatur in Ecclesia, vnum prandium cum vna refectiuncula continet: at si ea refectiuncula ad meridiem, vel sub meridiem sumatur, dilato ad noctem, vel vespertinam prandio, solum tempus, non substantia ieiunij mutatur: Si verò longè ante meridiem sumeretur, sine dubio solueretur ieiunij lex, cum non solum tempus, sed & substantia, videlicet quam lex ieiunij Ecclesiastici postulat, mutaretur. Substantia enim ieiunij Ecclesiastici secundum Canones requirit, vt nihil in cibum ante horam consuetam, & debitam capiatur. Ceterum prima sententia tucior & verior mihi videtur, quamvis aliquorum iudicio hæc secunda probabilis esse videatur, & auctorem habeant Iosephum Angles de ieiunio q. 9. art. 2. difficultate quinta.

Secundo quæritur, An dum refectiuncula vespertina de more sumitur, liceat pane vti, & vesci. Quidam negant sed solum paucis fructibus arborum vel herbis volunt esse vitendum, aut alijs leuissimis ciborum generibus: quod eiusmodi cibi & parum nutriant, nec tam ad nutriendam, quam ad excitandam cibi appetitionem, vel ad fitim extinguendam sumi soleant: & ideo ante vel post coenam aut prandium capiuntur. Panis verò sumitur potissimum ad nutriendum, & famem sedandam: quare sumendus non est, nisi vbi fructus defuerint, vel soli nocuerint: verum, testibus Nauarro in *Mammali cap. 21. num. 13. Armill. Ieiunium num. 1. Caiet. in Sum. Ieiunium c. 1. communi iam vti receptum est, vt parum panis etiam edatur, vel seorsum solum, vel vna cum fructibus, herbis, vel alijs cibis leuioribus, cuiusmodi sunt figula, vna passa, nuges, pira, poma, vel alia ex saccharo, vel melle confecta, vel pisciculus parvulus: nam consuetudini est in hac parte standum: quamuis olim fortasse soli fructus comedi cõeperint. Et cum fructus soli per se sumpti multis nocerent; panis etiam cõceptus est adhiberi. Quisque id ex his sumat, quod sibi est vtile. Caietanus in *Summa*: tantum ne modum & morem solitum excedat.*

Octauo quæritur, An vespertina refectiuncu-

la certa, & definita cibi quantitate, & qualitate constare debeat? *Respondeo*, debere; alioqui in coenam transiret: quare solum edi possunt quæ ante vel post prandium, aut coenam aliàs sumi solent, quales sunt fructus arborum, herbæ, & alij quidam fructus leuiores sumi soliti, ea tantum ratione, ne stomacho potus officiat, & in quacitate, quæ modica censetur, qualis est panis quantitas quæ trium vnciarum, vel quatuor est. Vt proinde corruptela sit, si ij cibi sumantur, qui potissimum ad nutriendum valent, qualia sunt legumina, & pisces. Vnde qui ijs, dum refectiunculam capit vespertinam, vitur, coenat proculdubio, & ieiunium soluit. *Deinde certa & definita quantitas fructuum, herbarum ve, aut aliorum ciborum leuiorum debet esse, ita vt modica sit: quod si secus fiat, potius coena ad nutriendum erit, & ad famem extinguendam, quam refectiuncula ad fitim sedandam, & naturam aliqua ex parte sustentandam.* Hæc tamen quantitas cibi pro varietate locorum, & personarum, maior aliquantulo aut minor esse potest, sunt enim regiones alia alijs frigidiores, calidioresque, & personarum alia prouectioris, & grandioris ætatis, alia infirmioris; alia itidem maiore opera, & labore diurno fatigatæ, alia minore. *Quæres an tuta conscientia vti possimus duobus, tribusue fructuum generibus?* *Respondeo*, ea varietate refectiunculam in coenam minime mutari; dummodo tamen parua quantitate vnumquodque eorum fructuum genus constet, ita vt duo triusue genera eam quantitatem non excedant, qua vnum genus constaret, si vno tantum fructus genere vteremur. *Rogabis etiam, an pro varietate temporis vel loci citra peccatum, maior minorue refectiuncula sumi queat?* *Respondeo*, id aliquando sine peccato fieri, quando est in more communiter recepto positum. Nam in peruigilio Natalis dominici vbique fere est consuetudine introductum, vt duplo maior solito refectiuncula sit: ea autem consuetudo induci cõcepta est in Ecclesia, quia omnes ea nocte vigilabant, & in templo Diuinis officijs intererant. *Idem inris est de peruigilio Paschatis, vbi fuerit vsu communi receptum, vt refectiuncula tunc paulo maior solito sumatur.* Et teste Maiore. 4. d. 15. *quæstion. 5.* Britanni maiore refectiuncula vti solent, quam Galli. *Quæres insuper, an liceat aliquid iurulentis sorbendo sumere loco refectiuncule vespertinæ?* *Respondeo*, fas esse sumere, dummodo in seculum cum aliquo cibo in diebus ieiuniorum viteto coctum nõ sit, sed tantum vel cum pane, vel cum fructibus, aut herbis: & dummodo etiam ea refectiuncula tam modicè, & parè sumatur, vt in coenam non transeat; alioqui transitura, si vna cum ea & alia sumerentur. Sed Rogabit aliquis, num iustam habeant viri nobiles exultationem vtentes refectiuncula vespertina maiori ea, qua ceteri vtuntur? *Profecto*, si modum non excedant, tutò vti possunt paulo maiori; tum quia eos consuetudo exultat; tum etiam quia solent esse debilitioris valetudinis, & assueti delicatioribus, & pluribus epulis. Pari ratione in curia Romana, & Pontificia solet refectiuncula sumi paulo maior, & eam Caietanus in

Summa, verbo, ieiunium capite primo, non improbat, Armet. ieiunium num. 12. Sic etiam paulo maior est refectiuncula, qua uti solent profani homines, quam sit ea, qua uiuntur Monachi, & reliqui Religiosi viri.

Caput IX.

An ieiuniorum diebus semel tantum comedendum.

Primo queritur, An sic iure cautum, ne in die Ieiunij sepius quam semel tantum modo comedatur. Quidam arbitrantur, id nullo iure esse constitutum, sed tantum consuetudine, & vsu introductum. Innocent. in cap. 1. de Observation. ieiunior. Consuetudine, ait, semel tantum in diebus ieiuniorum, edimus, ubi nihil de iure dixit. Panormitanus in Rubric. de Obseruat. ieiunior. primò videtur asserere id esse iure cautum. Nam in e. Quadragesima de consecra. dist. 5. Dies dominici, inquit, in Quadragesima sunt à ieiunijs subtrahiti: in ceteris verò Quadragesima diebus ieiunium seruamus. Sed hæc, ait Panormit. differentia non est, nisi quia in Dominicis diebus nò semel tantum comedimus, cum tamen non alijs cibis, præterquam Quadragenario ieiunio conuenientibus vratur. Ergo in ceteris diebus ideo ieiunium seruamus, quia semel tantum edimus: ac proinde dominici dies in Quadragesima non qualitate ciborum, sed numero epulationum à ceteris feceruntur. Enim uerò hoc Panormitani argumentum, vt Gabriel in 4. dist. 16. quæst. 3. art. 3. dub. 1. animaduertit, satis firmum non est: quia poterat esse horum dierum discrimen, quod in diebus Dominicis Quadragesima liberum fuisset cuique, toties pisces edere, quoties uoluisset, in alijs uerò diebus non item, sed bis tantummodo: aut fortè, quòd tunc uide licet diebus Dominicis carnes ederentur, non autem in alijs diebus. Quare probabilius alij plerique tradiderunt, vt Syluester *verb. Ieiunium quæstio. 3.* expressim quidem iure communi canonico cautum non esse, vt in diebus ieiuniorum semel tantum comedatur; consuetudo tamen, quæ est optima legum interpretis, habet, vt in die ieiunij, prandere non liceat, sed tantum cenare. Quare uerum est id, quod Innocentius, & Abbas annotarunt, vt qui urbanitatis, & honoris gratia cibos præstant dominis ac Principibus ad mensam apponendos, ieiunium non soluant: sicut nec ij, qui necessitatis utilitatisue causa id præstant officium, cum ægrotis inferuiunt: ne cibi illis minus benè & aprè parati ministrentur: Item ij, qui parum cibi capiunt ante prandium, vt inter prandendum interim dum ceteri pascuntur elcis, aliquid de more, intenta, & clara voce legant: potius enim id tantillum ad medendum necessitati, quam ad nutriendum corpus sumitur. Quærat aliquis, an qui ex urbanitate quadam, vt non raro euenit, vel rogatus ab amico cibi aliquid capit, ieiunium uolet? Refert Medina in sua *Instruktionē confessor. lib. 1. cap. 14. §. 10.* Franciscum Vigoriam sensisse, absque ullo peccato id fieri posse, cui ipse quoque assensit. Neque quæstio est de eo, qui modicum quid sumit ad se reficiendum, ac proinde cum pro nihilo habeatur, lethalem culpam contrahere minimè creditur: sed queritur

an saltem in ueniam culpam incidat, qui solum amici causa cibum modicum sumit, ne inurbanè esse videatur. Mihi uerius uidetur, cum ueniam culpa minimè liberari, nisi per ignorantiam obliuionemue bona fide id faceret. neque enim nulla alioqui est, & legitima peccati excusatio, si causa amici ieiunium ex parte soluas, & pecces leuiter. Palud. in 4. d. 15. q. 4. ar. 2. Et ibidem Richar. q. 3. art. 4. Antonin. 2. Par. tit. 6. cap. 2. §. 6. Caiet. 2. 2. q. 147. art. 3. & in Sum. Ieiunium Syluest. eod. verbo. q. 3. Nauarr. in Man. cap. 21. m. 13. Sed quid de eo iudicandum, qui dum prandet, uocatus ab aliquo, surgit à mensa, & prandium intermitit, ac deinde resumat, ieiunium ne infringit? Respondeo, uicium id prædium iudicari, quoties quis illud intermitit animo, & uoluntate statim resumendi; dummodo tamen magnum, & notabile temporis spatium non sit interiectum. Fit enim intermissio causa negotij subitò occurrentis. Caiet. in summa. ieiunium. cap. 1. Si quæras, quanta interruptio temporis impedit, ne uicium epulatio censeatur. Respondeo Mai. 4. d. 15. q. 3. §. contra conclus. id arbitrio boni uiri iudicandū esse. habèda est ratio negotij, ob quod interrumpitur prandium, & temporis, & loci, & animi etiam quo à prandio desistimus illud repetitur, aut non amplius ad id rediatur.

Secundò queritur, An qui ieiunij præceptum perumpit, eo quod secundò comedat, toties deinde peccet, quoties eo die post fecendam cibi sumptionem comederit? Idem est ac si quærat, An si tertio, quarto, & quinto edat, denique peccato commaculet? Duæ sunt opinionones, quarum una affirmat, eamque tuetur Ioannes à Neapoli oriundus. Maior. in 4. dist. 15. quæst. 6. Medina *uult. de ieiunio q. 5.* Couarru. lib. 4. varia. resolu. ca. 20. num. 13. quorum prima, & præcipua hæc est ratio, quod ieiunij præceptum inter ea computatur, quæ aliquid fieri prohibent. Nam idem est præcipere, vt semel tantum in die comedas, ac prohibere, ne sepius quam semel edas: sed quæ hoc modo præcepta sunt semper seruari debent. Ergo sicut non solum peccat qui primum furtum, vel adulterium admittit, sed etiam qui secundum, tertium, & sic deinceps: ita etiam non solum legem ieiunij perfringit, qui secundò comedat, sed etiam qui tertio, quarto, & deinceps. Deinde qui post votum perpetuæ continentię matrimonium contrahit, toties peccat, quoties coniugale debitum exigit: & qui certo die se non bibitarum uinum, aut non elurum carnes promittit, toties delinquit, quoties eo die aut uinū bibit, aut carnes edit. Item, sacerdos, qui citra facultatem sibi datam, & iustam causam sepius eodem die rem diuinam facit, tot peccata committit, quot sacrificia post primum facit, & offert. ergo pari etiam ratione toties quis se peccato obstringit, quoties post primam refectiorem, uicitur alia. Postremo sicut lex ieiunij prohibet caribus uelci, sic etiam sepius quam semel edere: ergo quemadmodum toties legem ieiunij labefaciat, quoties quis in Quadragenarij ieiunij die carnes edit, aut oua, butyrum, aut caseum: eodem modo toties quis ieiunium soluit, quoties comedit postquam semel corpus cibo refecit.

Secunda sententia docet ieiunium minimè uiolari, nisi cum secundò quis edit. Sic Durandus